א) [א]ואם גילה על אחת משלשתן יצא לא ליעבור עליה בבל תאחר קמ"ל ואיבעית אימא מאי חדושיה משום דלא מתפיסו בנדר והא דקא קשיא לך חטאת חלב חטאת חלב קאתיא לכפרה חטאת נזיר למאי אתיא °והרי חטאת יולדת דלא אתיא לכפרה ועבר עלה משום בל תאחר ההיא קא שריא לה למיכל בקדשי' אמר מר ומה נדרים האב מיפר נדרי בתו ובעל מיפר נדרי אשתו אף נזירות [ב]האב מיפר נזירות בתו ובעל מיפר נזירות אשתו למה לי היקשא תיתי במה מצינו מנדרים דילמא גבי נדרים הוא דמיפר °משום [ג]דלא אית ליה קיצותא אבל גבי נזירות דאית ליה קיצותא ג) [ד]דסתם נזירות ל' יום אימא לא קמ"ל: האומר לחבירו מודר אני וכו': אמר שמואל [ה]בכולן עד שיאמר שאני אוכל לך שאני טועם לך מיתיבי מודר אני ממך מופרשני ממך מרוחקני ממך ה"ז אסור שאני אוכל לך שאני טועם לך ה"ז אסור הכי קתני בד"א באומר שאני אוכל לך שאני טועם לך והתניא איפכא שאני אוכל לך שאני טועם לך אסור מודרני ממך ומופרשני ממך מרוחקני ממך ה"ז אסור תני הכי וכבר אמר מודרני אי הכי היינו רישא °ועוד [ג]אסור אסור ל"ל למתני אלא אמר שמואל טעמא דאמר שאני אוכל לך שאני טועם לך הוא דאסור וחבירו מותר
אבל

רש"י

שאם גילה על אחת משלשתן. דנזיר חייב שלש קרבנות עולה חטאת ושלמים כדכתיב והקריב את קרבנו לה' כבש בן שנתו תמים וגו' (במדבר ו) ואם לא הביא אלא חטאת מגלח עליו והיינו חידוש משא"כ בשאר קרבנות ולהכי אימא אינו עובר בבל תאחר קמ"ל: **ולאו"א מאי חידושיה דאין מתפיסו בנדר.** כדאמרינן לעיל דאי אמר הרי עלי חטאת נזיר לא מתפיס ליה: **אתיא לכפרה.** דהאי צריך כפרה משום חלב שאכל וכיון דלכפרה קא אתי קאי בבל תאחר אבל נזיר לא עביד שום חטא דליבעי כפרה: **תיתי במה מצינו.** בנדרים אב מיפר: **אבל גבי נזירות דאית ליה קיצותא.** דכיון דלא מיתסר אלא עד אותו זמן ימתין עד לזמן ולא ליעבור ליה קא משמע לן היקישא דאהיקישא ליכא למיפרך כמו במה מצינו: **אמר שמואל בכולן.** בכל הני דקתני במתני' מודר אני ממך מופרשני ממך וכו' לא הוי נדר ועד שיאמר שאני אוכל לך לא מיתסר באותו (א) דבר: **הכי קתני.** כלומר חסורי מיחסרא: **במה דברים אמורים.** דאסור כי אמר מודר אני באומר נמי שאני אוכל לך: **והתניא איפכא.** דלא מלית אמרת בד"א: **תני הכי.** דהכי קתני שאני אוכל לך ושאני טועם וכבר אמר מעיקרא מודרני ממך אסור אבל אמר שאני אוכל לך בלבד או מודרני ממך אינו אסור אא"כ אמר לתרווייהו דהיינו נדר גמור: **אי הכי היינו נמי רישא.** דקתני מודרני ממך בברייתא קמא: **ועוד.** אי הכי הוא כדתרלת תרי זימני אסור למה לי למיתני: **אלא.** הכי אמר שמואל טעמא דאמר נמי שאני אוכל לך הוא דאיהו אסור בלבד דמתני' בנודר בלבד קאמר דאסור דקתני אסור:
אבל

ר"ן

קשריא לה למיכל בקדשים. כדכתיב וכפר עליה הכהן וטהרה[ד] ואכילת קדשים מצוה היא כגון אכילת פסחים דהאשה נמי מחייבא: **תיתי במה מצינו מנדרים** א]. הא דאקשי הכא גבי הפרה ולא אקשי לעיל גבי ידות הך פירכא °משום דידות למלקות נמי מייתי להו °ואין עונשין מן הדין אבל גבי הפרה שייך למפרך תיתי במה מצינו: **משום דלית ליה קילותא.** הילכך דין הוא שיפר שלא תצטער בביתו עולמית. וכי תימא כיון דנזירות אית ליה קילותא נקיט נמי נדרים לנזירות ונימא סתם נדרים שלשים יום ליתא דלשון נדר כולל נדרי הקדש ונדרי איסור וכיון דנדרי הקדש לית להו קילותא שהמקדיש בהמה למזבח קדשה עולמית נדרי איסור נמי דכוותייהו דשפיר דמי לאקושי נדרים להדדי: **בכולן עד שיאמר שאני אוכל.** בכולן דהיינו מודרני מופרשני מרוחקני דמתני' עד שיאמר וכו' כלומר דמתני' חדא קתני ושאני אוכל אמודרני מופרשני קאי דאי לאו הכי לא משמע איסור כלל ואפי' יד שאינו מוכיח לא הוי: **מיתיבי מודר אני ממך וכו'.** בשלמא מתני' לא קשיא עליה דשמואל דכיון דלא תני בה אלא חד אסור איכא למימר דסיפא פירושא דרישא אבל ברייתא דקתני אסור אסור משמע ליה דמילי מילי קתני דאי לא לא לימא אסור עד סיפא. ומתרץ ה"ק בד"א ומש"ה שייך למיתני אסור באמצע דבריו. ולקמן פריך א"כ אסור דסיפא למה לי ובדין הוא דליקשי ליה הכי מיד אלא דעדיפא מיניה מקשה ליה לפום סברא דמקשה: **והתניא איפכא.** הך ברייתא לאו סיפא דברייתא דלעיל הוא דא"כ הוה ליה למימר והא קתני סיפא: **מודרני ממך וכו' הרי זה אסור.** וליכא למימר דסיפא פירושא דרישא ובד"א קתני דומיא דאידך דבשאני אוכל לך ליכא מאן דפליג דמיתסר: **תני הכי וכבר אמר.** כלומר וקמ"ל דאע"ג דכבר אמר מודרני ממך צריך לומר שאני אוכל לך דאי לא לא מיתסר: **אי הכי היינו רישא.** לאו רישא ממש קאמר אלא כיון דאייתי הך ברייתא קמייתא מקמי הך קרי לה רישא כלומר ראשונה. והכי פירושא אי אמרת בשלמא דבמודרני בלחוד אסור משו"ה שני האי תנא ונקט מודרני בסיפא כי היכי דלא נטעי למימר דחדא קתני ובד"א קתני ואע"ג דאידך תנא לא חש דנטעי בהכי האי תנא רצה לבאר יותר אלא אי אמרת דחדא מילתא קתני הוה ליה להאי תנא נמי למיתני כאידך תנא וטפי שייך למתני בד"א מלמתני וכבר אמר: **ועוד אסור אסור ל"ל למתני.** כלומר אסור דסיפא קשיא ליה: **אלא ה"ק שמואל.** דודאי שמואל גופיה מודה דהנך מתנייתא מילי מילי קתני דבכל חד מתסר אלא מיהו קאמר דמתני' חדא קתני דאי מילי מילי קתני היכי תני בחד אסור דלא שוו דבמודרני ממך שניהם אסורין ובשאני אוכל לך הוא אסור וחבירו מותר בשלמא מתנייתא קתני אסור אסור ומשמע שפיר כל חד וחד כדיניה אלא מתני' אי מילי מילי נמי קתני אסור אסור ה"ל למתני אלא ודאי חדא קתני והוא אסור וחבירו מותר ומש"ה קאמר דהאי דינא ליתא אלא באומר נמי שאני אוכל לך אבל מודרני ממך לחוד שניהם אסורין. ואיכא למידק לפום סברא דמקשה דמתני' מילי מילי קתני היכי קאמר שאני אוכל לך אסור דמה נפשך אי דאמר בהדיא קונם שאני אוכל לך נדר גמור הוא ולא יד ובמתני' קתני לה גבי ידות ואי דלא אמר קונם דילמא דאכילנא משמע ולא מיתסר כלל וי"ל לעולם דלא אמר קונם וכ"ת נימא דאכילנא קאמר א"כ מאי לישנא דשאני אוכל לך הוה ליה למימר אלא ודאי כיון דקאמר שאני ה"ק מה שאני אוכל משלך יהא אי זה דבר ומאי ניהו קונם ומשום האי טעמא נמי ליכא לאקשויי אמאי אמרינן דהוי יד לנדר ולא אמרינן דלהוי יד לשבועה משום דשאני משמע שהוא מזכיר החפץ דהיינו מה שיאכל וכי האי גוונא שייך בנדר ולא שייך בשבועה. וא"ת תינח למאן דגריס במתני' שאני בלא יו"ד אבל למאן דגרס שאיני ביו"ד קשיא דאי לא הזכיר קונם נימא דיד הוא לשבועה ולא לנדר דהאי לישנא דשבועה מיסר נפשיה אחפצא ואי בשהזכיר קונם נדר הוא ולא יד והיכי תני ליה גבי ידות. יש לומר לעולם בשהזכיר קונם ואפילו הכי כיון דאמר ליה בלשון שבועה דהיינו שאיני דהוא מיסר נפשיה אחפצא הוה ליה יד לנדר ולא נדר גמור דנדר שאמרו בלשון שבועה הכי דיניה וכמו שכתבתי למעלה (ג: ד"ה איידי):
דאמר

תוספות

וכי גילה על אחת משלשתן יצא. כי נזיר היה לענין שמביא ג' קרבנות חטאת ועולה ושלמים ויצא לענין שיהא מותר ביין ולא לעבור משום בל תאחר קמ"ל: **מאי חידושו דאין מתפיסו בנדר.** דמכי הוי נזיר ממילא חייב להביא קרבן: **חטאת חלב לכפרה קאתי.** ושייך בל תאחר אבל נזיר לא לכפרה קאתי ולכך ליכא בל תאחר: **והרי חטאת יולדת.** דמשמע ליה דאיתא בכלל שאר חטאות תימה תיקשי ליה אמאי אצטריך היקשא לקרבן יחיד דליתיה בכלל שאר חטאות: **ההיא קא שריא ליה למיכל בקדשים.** אע"ג דנזיר נמי שרי ליה (נמי) לשתות ביין אין זה מצוה אבל לאכול בקדשים מצוה היא דכתיב ואכלו אותם אשר כופר בהם הלכך שייך ביה: **למה לי היקשא.** אבל לעיל גבי בל תאחר לא פריך דאין עונשין מן הדין אבל לא מצי למימר גבי בל יחל דאתי במה מצינו דלא שייך נמי הכא דטעמא דמפר נדר משום עינוי נפש גם בנזירות נמי יש עינוי נפש: **נדרים לית ליה קיצותא.** ובנדרים כי נדר סתם לעולם הוא אבל נזירות אימא לא דסתם נזירות שלשים יום קמ"ל דהך עינוי נפש ומיפר: **אמר שמואל בכולן עד שיאמר כו'.** פירוש דמודרני ממך לאו כלום לחודיה אבל שאני אוכל לחודיה ודאי אסור ומתני' פירושי קמפרש לה מודרני ממך באומר שאני אוכל לך: **מיתיבי מודרני ממך אסור.** מדקאמר אסור אכל חד משמע דבלא שאני אוכל קאמר ומשני בד"א קתני דסיפא מפרש לרישא שאין אסור אא"כ אמר שאני אוכל לך והא קתני סיפא שאני אוכל לך והכא ליכא למימר בד"א דהא שאני אוכל לחודיה אמר דדוקא לעיל דקתני ברישא מודרני ממך שייך למימר בד"א אע"ג דבריי' אחריתי היא קרי ליה סיפא וכן איתא בפרק גט פשוט (דף קסה) דקאמר זהב בדינרים ופריך אי הכי היינו רישא אע"ג דהיינו ברייתא אחריתי [ה] ומשני וכבר אמר מודרני ממך תימה שהרי שאני אוכל לך לחודיה אמר וי"ל דה"פ וכבר אמר כלומר אפילו אומר מודרני ממך דסד"א הואיל ומודרני ממך לחודיה לא אסר אפי' אמר אחריו שאני אוכל לך לא אסר וכבר אמר אפי' כבר אמר: **אי הכי היינו רישא.** כלומר אם בא התנא לאשמועינן דכ"ע עד שיאמר שאני טועם לך א"כ אמאי לא אמר כי האי לישנא של אידך ברייתא ולא להקדים שאני אוכל לך דלאז ניחא למימר בד"א שמפרש דאי אמר שאני אוכל לך לחודיה דאינו אסור וכן משמע דקמשני גבי וכבר אמר מודרני ממך וכן משמע דמתחילה הוה פריך ורוצה להוכיח דשאני אוכל לחודיה מהני: **אי הכי היינו רישא.** תימה מאי אי אמרת בשלמא איכא הכא וי"ל דהכי פרושא אי אמרת בשלמא דכל חד וחד מהני לחודיה לא קשיא מידי דליכא למיפרך היינו רישא דה"א דתנא סיפא לגלויי רישא דאי לא תנא סיפא הייתי מפרש דרישא ר"ל כגון שאמר שאני אוכל לך עם מודרני ממך קמ"ל סיפא דכל חד וחד לחודיה מהני: **ועוד אסור אסור למה לי.** אברייתא קאמר ליה הכי: **אלא הכי קאמר טעמא [דאמר] בהדיא מודרני ממך שאני טועם לך הוא דאסור וחבירו מותר.** דהכי משמע אסור מדלא קתני שניהם אסורים אבל מודרני ממך לחודיה שניהם אסורין דמודרני ממך משמע ממוני וממונך עלי וברייתא דקתני מודרני ממך אסור שניהם אסורים קאמר והא דלא תני שניהם אסורים משום דתנא ברישא שאני טועם לך דלאז אינו אסור אלא מודר:

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ח מהל' נזירות הל' ב סמג עשין קפז:
טז ב מיי' שם פ"ב הל' יז סמג לאוין רנ:
[ג טוש"ע יו"ד סי' ריט סעי' ג:]
[ד מיי' שם פ"ג הל' א ב:]
יז ה מיי' פ"א מהל' נדרים הל' כג סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רו סעי' א:

מוסף רש"י

ואם גילה על אחת משלשתן יצא. חטאת או עולה או שלמים, דג' קרבנות כתובין בו ואמרינן בספרי דבי רב ואחר ישתה הנזיר יין, אחר מעשה יחידי (ערכין כא. וכעי"ז זבחים נה. עי"ש).

מסורת הש"ס

א) [נזיר כח: מה. זבחים נה. מנחות ה. ערכין כא.], ב) [נזיר ה. ושם נסמן], ג) [ע' תוס' מו"ק כב: ד"ה ולשמחת ותוס' בכורות לא: ד"ה אם כן], ד) [ויקרא יב], ה) ע"ש תוד"ה א"ה,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר שמואל וכו' באותו נדר הס"ד:

גליון הש"ס

גמ' והרי חטאת יולדת דלא אתיא לכפרה. תמוה לי מהיכן פשוט יותר חטאת יולדת מחטאת נזיר וכמו דהיינו אומרים דחטאת נזיר אינו בבל תאחר כיון דלא מתפיס בנדר וקרא דכי ידרשנו לא איירי בכל חטאות אלא בחטאת חלב ה"נ לא היינו מוקמי' לקרא בחטאת יולדת והיינו אומרים באמת דחטאת יולדת ליכא בל תאחר אלא לבתר דדרשה מהיקשא דבחטאת נזיר איכא ב"ת ה"נ בחטאת יולדת וצ"ע: שם משום דלא אית ליה קיצותא. עיין לקמן דף כ ע"א תד"ה מי שנדר: שם ועוד אסור אסור למ"ל. עיין בבכורות לא ע"ב תד"ה א"כ: בהר"ן ד"ה תיתי במה מצינו. משום דידות למלקות. ע' לקמן דף ז' בהר"ן ד"ה מודה היה ר"ע: **בא"ד** ואין עונשין מן הדין. עיין מ"ל פ"ב הי"ז מהל' נזירות:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בהר"ן ד"ה תיתי במה מצינו וכו'. נ"ב מבואר דמידי דאתי' ממה מצינו אין לוקין עליו דגם בזה אמרינן אין עונשין מן הדין וכמדומני נסתפקו בזה המשנה למלך והאחרונים הבאים אחריו:

פירוש הרא"ש

ואם גילה על אחת משלשתן יצא. ומותר לשתות יין וליטמא למתים וישלים קרבנותיו ומשנה היא בפ' ג' מינין (ד' מה.): **חטאת חלב אתיא לכפרה.** ועל איחור כפרתו ראוי הוא שיעבור בבל תאחר: **קא שריא לה למיכל בקדשים.** שאכילת קדשים מצוה היא דכתיב ואכלו אותם אשר כפר בהם ועוד שלא יבואו לידי נותר: **תיתי נזירות במה מצינו.** מנדרים האי מה מצינו לאו דוקא הוא אלא בנזירות היינו נדרי ענוי נפש עצמן: **ומשני דילמא** גזירת הכתוב היא דדוקא גבי נדרים דלית להו קיצותא ואם קבע זמן אסור עד שיגיע הזמן ואם בסתם אסור לעולם והקפידה תורה שלא תתגנה על בעלה: **שאני אוכל לך.** כלומר בקונם יהא עלי מה שאוכל לך ול"ג שאיני אוכל לך שאין לנדר מקום לחול עליו: **בכולן עד שיאמר שאני אוכל לך כו'.** בכל ג' לשונות האמורין ברישא אם אמר אחד מהם אינו כלום עד שיאמר עם אחד מהם שאני אוכל לך או שאני טועם לך ומיהו שאני אוכל שאני טועם לחודיה מודה שמואל דאסור והאי דנקט הני שלשה לשונות דרישא לאשמועינן דאין מועילים בלא שאני אוכל שאני טועם: **מיתיבי מודרני ממך מופרשני ממך כו'.** מברייתא קא פריך משום דקתני בה תרי זימני הרי זה אסור ואהא קא משני בד"א קתני: **ופריך והתניא איפכא.** מדלא קאמר והתניא סיפא מכלל דברייתא אחריתי היא ובהך ברייתא לא שייך לשנויי בד"א כיון דקתני ברישא שאני אוכל לך ודחיק לשנויי וכבר אמר מודרני ממך לאשמועינן דמודרני ממך לא אמר כלום עד שיאמר שאני אוכל ומיהו אם אמר שאני אוכל לך לחודיה אסור: **אי הכי היינו רישא.** כלומר היינו ברייתא קמייתא ואמאי שני לשונו מל' ברייתא קמייתא ומתוך זה הוצרך לדחוק ולתרץ וכבר אמר ויותר היה ראוי לשנות מודרני ממך תחלה ומתוקמא ברייתא כפשטה בלשון בד"א אלא ש"מ ליתא לדשמואל ובמודרני ממך תחלה לחודיה מיתסר ולהכי שנאו באחרונה כדי שלא תוכל לפרשה בלשון בד"א ועוד כיון דבכל חדא לחודא מיתסר אין קפידא היאך שנאם ועוד משום דבמודרני ממך אסור ואפילו בהנאה שנאה באחרונה להוסיף איסור הנאה: **ועוד אסור אסור למה לי.** אקמייתא ואבתרייתא קא פריך: